

2008. augusztus 20.

VII. évfolyam 8. szám.

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költéség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Andressew Iván: Az igazgató
Baka István:
Legenda, hát lehullasz
Balázs Gyula: Jósolat
Baranyi Ferenc: Soixante-dix
Bányai Tamás:
Ez a csufságos élet
Bárdos László: Sereg és légió
Bittner János:
Cato beszéde a szenátus előtt
Bodó Csiba Gizella: Csak az holt
Csiki András: ne félj
Fetyko Judit: Robi-53
G.Ferenczy Hanna: In memoriam
Albert Schweitzer
Hoitsy Horváth Edit: BELVIZEK
Jeney András:
Akkor már inkább Reményik
Juhász Ferenc: Részegen
Kamarás Klára: Szorongás '57
Kisslaki László: A csatos imakönyv
Köves József : Esik
Márton Levente: Végszó K.E.-nek
Millei Ilona: Augusztus
Németh Tibor:
Időszámítás után 2008-ban
Pápay Aranka:
Frida és a mentőötlek
Péter Erika: Ébresztő
Sárközi László: VALLOMÁS
Szei Ferenc: Odüsszeusz
T. Ágoston László: Az amazon
Talabér Gergő: Ugrani muszáj

gondolatok

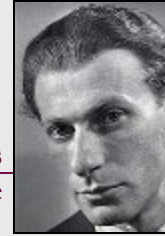
Ady Endre: A klerikális morál
Aszalós Sándor:
Az elmúlás után is él az erény

elfeledettek

Gellért Oszkár
A Föld szonettje

Radnóti Miklós Kortárs útlevelére

A Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának,
a növelő közösségnek, a barátainak.

Surranva kell most élned itt, sötét
vadmacskaként, ki néma hittal ugrik
és karmol is szörnyen, tűz feszes körömmel;
ki hogyha alszik, félig alszik és
szembehasal a vésszel akkor is
s villanva eltűnik, ha fáj a küzdelem.

Vagy sárként kell majd tapadnod orvul,
lábat, ha rádlép, nyalogatni puhán
s mutatnod a hátad, hogy nyomát viseled
és hogy mily becses néked az emlék!
medália hátadon s az asszonyod
ott a piacon róla dicsekszik.

*

Ha ezt követed, élhetsz valahogy;
bólinthatsz meleg ételek fölött
és az esti csöndben leköpheted magad!

*

vagy föllázadsz, mindezt ha nem tudod
és híredet most itt nem hirdetheti
semmise akkor és legelső fürdőd is –
hiába volt! Mert mocskol e kor. De
híred jövő, fiatal korokon
vonul át égi fényeknél fényesebben!

Gondold el! hogyha lázadsz, jövőd
fiatal koroknak embere hirdet
s pattogó hittal számot ad életedről;
számot ad és fiának adja át
emlékedet, hogy példakép, erős fa
legyen, melyre rákúszhat a gyöngye növendék!

1934. február 5

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!
Fetykó Judit:
Az ablakvitéz
Fetykó Judit:
Epreskert

G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbson

Kamarás Klára:
Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás
Kárpáti Tibor:

Csillagzápor
Pápay Aranka

Örvények felett

Sárközi László: Csikágó
Sárközi László:

Hellén szerenád
Váradi József:

A próbára tett táltos
Verzár Éva:
Tűzet viszek...

Ajánlott Honlapok

Aurin

Fantázia, Irodalom,
Művészet

Baka István Alapítvány
BARÁTOK

Irodalom. Művészet
Digitális Irodalmi
Akadémia

Hetedhéthatár
HUMANISTAmozgalom

Irodalmi Rádió
Litera

Irodalmi Portál
Magyar Elektronikus
Könyvtár

Mercator Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó

Másképp látók
Papiruszportál

A Madách centenárium
Ballada
Ez nem gyászünnep
Fonák
József Attila emlékezetére
Mindent megbocsássak?
Telefon
Testvérbánat csillaga
Zuhanóban

klasszikusaink

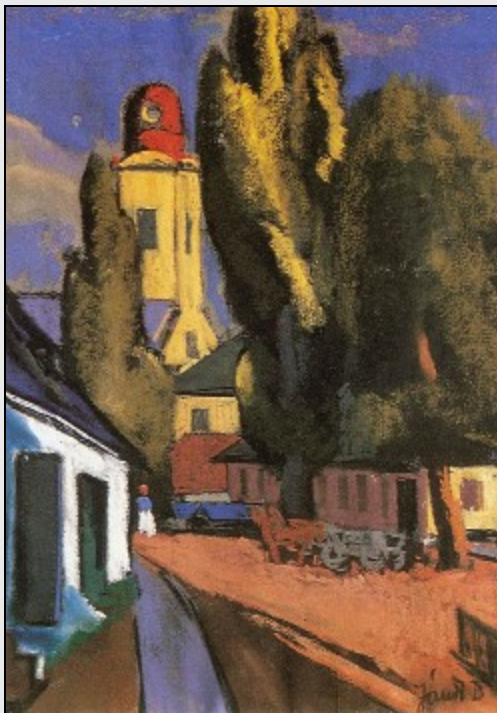
Arany János

A régi panasz
Aranyaimhoz
A vígasztaló
Április 14-én
Az agg színész
De gustibus
Hej! Iharfa
Válasz Petőfinek

pesti szemle

Andrassew Iván: Finomabbnál...
Bodor Pál: Mibe kerül egy gól?
Bolgár György:
Teljesen el vagyunk...
Szécsi Éva: Kisfiú fehér pólóban

Jándli Dávid: Nagybányai részlet

FIGYELEM -- ÚJ ROVAT
VISSZHANG
Hozzászólás, javaslat, vita.

Táncsics Alapítvány
Tiszatáj
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Batta Eszter
Kamarás Klára
Kaskötő István
Kömlos Attila
Köves József
Polgár András
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Az itt olvasható műveket, minden esetben a szerzők jóváhagyásával közöljük.

Andrassew Iván
Az igazgató

Nem volt olyan sejtem, pláne szervem, amit ne ólom húzott volna. De nem csak lefelé, ami a gravitáció miatt normális lenne, hanem hátra is. Kora délután volt, valahogy mégis sötétedett. Nyomasztó homály és magány növekedett, de inkább bennem, mint kívülem. Megálltam a sarkon, de csak egy pillanatra, mert nem volt mit tenni, be kellett fordulnom az iskola utcájába. És még hatvanhárom lépés...

Furcsa módon ötvenhét lépésből megtettem a kapuig, ami sohasem sikerült volna a nyár előtt. Arra gondoltam, visszamegyek, újra végiglépem, mert hátha elszámoltam magam. De aztán nem mertem, mert megláttam az igazgató bácsit. Delejes ember volt, de rossz erőkkal töltve. Jobban félttem tőle, mint apámtól, sőt jobban, mint a Haragudós Bözsi nénitől, akitől pedig annyira rettegett mindenki az utcában, hogy ha csak megláttunk rejteket kerestünk. Szegény alighanem egy rendes asszony

Baranyi Ferenc
Soixante-dix
Köves Józsefnek

*Születésed ünnepnapján
– 2008. július 7-én – szeretettel jegyzé:
Baranyi bácsi.*

Egy még alig pirosuló virradatban fényes delet s szép napnyugtát remélve indultunk többen egy irányba hajdan, együtt – de nem mindig egyszerre lépve. Ifjonti kedvünk felcsapott az égre s viharfelhő-csordákat oszlatott, hogy csillapíttassék a fénynek éhe – ne fődjön semmi napot, csillagot.

Az úton meg-megtorpantunk ezerszer, elidőztünk toronyházban, tanyán, kiszámítottuk bódult értelemmel: hány findzsa fér el sorsunk asztalán? Megbújt bennünk gavallér és vagány,

lehetett, csak kancsal t, ezért nézett úgy, mintha
állandóan mérges lenne. ❖

Juhász Ferenc RÉSZEGEN

Augusztusban, mikor születtem
a ködös nyári ég
hullatta ezer csillagát.
Fénylett a vidék.
Mint zsákból a búzát, az ég
öntötte ezer csillagát.
Ahogy hullt, csengve, zúgva
mind a földre szállt.
A küszöb, az ablak, a kerítés
mind csillaggal lett tele,
az ágakra szállt a kéklő égi fák
gyémánt levele.
Éjfélig mosott anyám, s mikor
a teknő mellől jajongni ágyba húllt,
e ragyogásban szült meg engem,
nagyobbik fiút.
Így születtem, tudjátok-e?
Nem fénytelen!
S aludtam emlői barna csillagán
a tejtől részegen.

Köves József Esik

Az ablakot eső veri.

Itt a lábamnál
ül(ne) hú kutyám
ha lenne.
Érezném melegét.

Hideg az ég.
Ha lehunyom szemem,
s a képet nézem,
a Korong utca
gyepét
szinte érzem,
mint rég.

Micsoda messzeség!

Az ablakot eső veri.

Nincs hú kutyám
és kedvem.

kufár, költő, nyárspolgár és rebellis,
arra percig sem gondoltunk talán,
hogy a kaszás minket is egyszer elvisz.

Ha takarékon pislákol az ember,
az élet akkor fabatkát sem ér,
kifoszt a sors, mielőtt sírba vermél,
könyörtelenül mindent visszakér,
gaz és igaz – mind csak hozomra él
s bolond, ha hitelét ki nem meríti,
minden findzsát, mi asztalodon fér,
emelj magasra és fenékiig idd ki!

Igyunk tehát, köszöntsünk, Jóska, téged,
kerülje portád mindenféle vész,
kívánjuk, hogy a százat is megérjed,
s a péniszed se egye a penész,
mikor a férfiember visszanez:
a nők emléke minden mást leáraz,
siker, gazdagság, hajítás, törtetés
nem kárpótol, ha csókot nem kívánhatsz.

Dacolj tehát a felpörgött idővel,
vén testedet csak tiszta láz eméssze,
győzzed sokáig ésszel és erővel,
nézz néha még a findzsa fenekére,
hogy ne panaszkodhass a létezésre,
mely korosan sem elviselhetetlen,
koccints velünk – és rá se ránts a tényre,
hogy éveidnek mennyisége hetven.

Kisslaki László A csatos imakönyv

Mikor megkondult a harangszó s végigbongott a falu
felett, majd tovább egészen a Tarlóci tanyáig, egyre másra
csukódtak a pitvarajtók, a misére igyekvő hívők mögött.
Borbíró Anna még töprengve körbenézett a tisztaszobában.
Persze, hogy az almárium tetején volt a rózsafüzér, mint
mindig. – Hiába, na, öregszem, - gondolta, mert ugyanott
szunnyadt a rézveretes imakönyve is, ami már vagy
harminc éve, hogy elkíséri a templomba.

Anna kezébe vette az imakönyvet és kinyitotta. Az
első lapjára szépen be is volt írva, hogy „Gyámlányomnak
kézfogója emlékére; majd alatta: Huszti Pál. Karácsony
havában, az Úr 1913. évében.”

Az utóbbi időben, Anna gyengülő elméje, már
kedvére ugrált előre hátra az évtizedek között. Most is leült
a padra az ivóvizes vödör mellé és a táncoló szálkás
betűkre meredt. Lassan visszaringott a Nagyháború előtti,
utolsó békebe.

Hideg az ég.

S már milyen rég!

-- könyvajánló --

**Csiki András
ne félj**

ne félj az ég kiderülni készül,
ne félj ez a szív dübörögni készül,
mostoha csókokat csókolgatott vissza,
s a mostoha csóktengert ez a szív beitta,

beitta, mint száraz föld augusztusi nyárban,
jó esőt, rossz esőt akármi formában,
tárt karokkal várta, hogy jönnek gyilkosai,
őrült mód akarta: elébük szaladni,

ne félj a borús ég kiderülni készül,
ne félj a lassú szív dübörögni készül,
mostoha csókokat nem csókol már vissza,
mostoha csókokat: mindet visszadobja,

új időt, jobb időt – hívja rendületlen,
feszül a magas ég, súlyos feszületben,
ne félj hát nem maradsz soha sem magadra,
akad itt ki veled tart, s el sose hagyna...

**Kamarás Klára
Szorongás, '57**

Anti az udvari színben hasogatta a fát.
Tulajdonképpen nem is volt erre szükség, hiszen már
majdnem nyár volt, 57 nyara. A favágás csak ürügy volt,
hogy ne kelljen a lakásban maradni. Nem akarta, hogy
bárki észrevegye rajta, mennyire kétségbe van esve.
Különösen a terhes feleségét próbálta kímélni, hiszen olyan
felhőtlenül gondtalan... Hogyan mondhatná el neki,
mennyire fél?

Délelőtt behívatta az igazgató. Szép alak az is!

– *Antal! Az éjjel megint kézzel írt feliratokat ragasztott
valaki a házak falára. Ki fogjuk vizsgálni, kinek az írása.
Mindenkitől írásmintát fogok küldeni a rendőrségre. Majd
az írásszakértő megmondja, mi az igazság. Legjobb lenne,
ha belépne a pártba, akkor kiesne a gyanúsítottak köréből.
Gondolja meg! Most elmehet.*

*Mit csináljak? Ha szót fogadok az öregnek, az isten se
mossa le rólam, hogy én voltam a plakátragasztó. Azt
mondanák, hogy azért lettem párttag, mert sok volt a
fülem mögött. Életem végéig ezzel zsarolhatnának...
Írásminta? Milyen írásszakértő van itt?*

Bittner János CATO BESZÉDE A SZENÁTUS ELŐTT

(...esse delendam)
Tiszteit barátaim, szenátorok!

Ahogy olvasható a krónikákban,
pár éve a szenátus megbízott,
segítsem a konzult hadjáratában.
Athén azóta foglalkoztatott:
egykori nagyságán siránkozó,
legyőzött népet láttam könyörögni.
Tribunusként római hódító
lehettem ott, és tisztelték hatalmam.
Civilizációt hozott a légió.
A fiaink most görögül beszélnek:
nem értem, egyszerre mi változott,
rabszolgáktól tanulnak bölcsességet?
Tanítsanak nekik: alázatot.

A régi erkölcsről ma nem beszélek.
Unjátok úgyis a szónoklatot.
De délután — mindenkit erre kérek,
sétáljatok a piactér felé:
lassan nem hallotok latin beszédet,
barbár karattyolás mindenfelé.
Nézzétek meg, a Fórummal határos
házakban egyre több az idegen,
lehelletük megmérgezi a várost,
sötét arcukkal ellenségesen
bámulnak rátok. Görög, karthagói,
nemrégiben még ősi ellenségek...

Ne higgyétek, hogy biztonságban éltek!
Kereskedőik Rómáig jutottak.
Seprűzzétek ki őket míg lehet!
Hannibál földjén titkos fegyverek
meg harcosok várnak a pillanatra...
Ti meddig vártok még? Ébredjetek!
Parasztjaink szép lassan tönkremennek:
pun földről hoznak szőlőt és fügét.
Hát Karthagóban szebb fürtök teremnek?
Nem folytatom, ha ennyi nem elég...
De fogjátok szavam még hallani.

Egyébként pedig az a véleményem,
hogy Karthagót el kell pusztítani!

**Bodó Csiba Gizella
Csak az holt...**

Csak az holt, kinek nem adnak életet,
akiben nem remeg fel szívünk vérenek lüktetése,
ki után nem dereng fel senkinek emléke,
aki önként vonult a síri messzeségbe.
Ki után nem maradtak tettek,
kit már őseink is elfeledtek,
ki máshoz jó szóval soha nem szólt,
csak az holt, - aki soha nem volt.

a vendég

Jándli Dávid festőművész

1893-1944

Képzőművészet Magyarországon

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

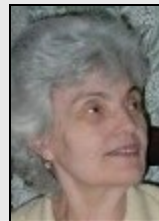
Németh Tibor Időszámítás után 2008-ban

Ha az ember két kézzel
keresi értelmét, kenyerét,
úgy esik járdára, térdre,
utcára, karba, ölelésre,
hogy közben
emberi sátánhatalom
tiporja, szétrágja lelkét,
vele, belőle közösül
a szaporodásáért.

Észre sem veszed
a lenti tolakodásban,
hogy túlnóttek rajtad,
rugdosnak, mikor
reklámmal öntözik rád
a másokért fizető ellensúlyozást.

Ha értelmezni mered
a böllér-atyák honlapjára rakott
sok sunyi kakukktójást,
akkor itthon, otthon
gyötörni kezd a honvágy.

Banki fazékban még fő a pénz,
rokonok rokonának szeletelt falat,
kapzsi szájakat keres a penész,
s egy alibi országban
vesztébe zuhan
a világalkonyat.

Pápay Aranka Frida és a mentőötlek

Miközben a szájában lógó cigarettával kicsoszogott
lekapcsolni a gázt a teavíz alatt, dohogott - azt hitte,
magában -, de a macska felkapta fejét a hangra, vissza is
nyávogott rá, már megszokta, hogy így társalognak egész
nap.

- Hallgass, te már kaptál reggelit – mondta, csak úgy
odavetve, mert kicsit megijedt öltözködés közben.

Egyik lábán már harisnya is volt, a másikon csak a félig
felcsavart fásli, ahogy hirtelenjében felén begyúrte, a vége
lifegve kúszott utána a vízforraló füttyétől követve.

- Még a végén trombózisom lesz – dűnnyögött
tovább, leforrázta a teafüvet, betakarta egy kistányérral és
visszatípett a rekamiéhoz. Megsimogatta a feszesre
duzzadt lábszárát és forrónak találta.

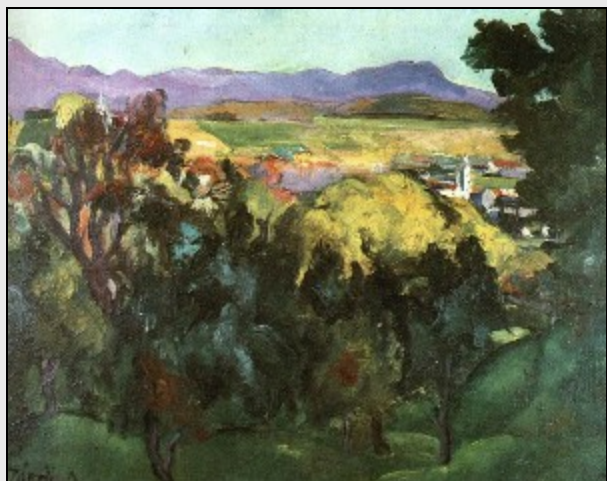
Kivett egy szál cigit, meggyújtotta a még parázsló
csikkal.

Szei Ferenc Odüsszeusz

Ocsovszky László ember és költő barátomnak

Közben halnak a fák,
- csak mi előbb halunk meg, -
s marad a se fű, se virág.

Jándli Dávid: Kilátás Nagybányára

Bányai Tamás
Ez a csúfságos élet

Jucika a derekát fájlalta, mégsem ezért dohogott porronggyal a kezében. Lassan öt éve már, hogy a gyerekek saját lábukra álltak, nyugodtan élhetnének itt ketten. De hol van az a várva várt nyugalom? Mióta bezárt a gyár - annak is tíz éve! -, és Sándor biztonsági őrként dolgozik, teljesen felfordult az életük. Összevissza beosztás, pénz meg alig.

Biztonsági őr!

Hol itt a biztonság? Annak az irodaháznak igen, annak van biztonsága. Huszan is őrzik, éjjel-nappal. Csak azt tudnám, mi a frászt kell őrizni az aktákon? Nehogy felzabálják az aktakukacok? Ahhoz madarakat alkalmazzanak, ne ilyen szerencsétlen alakokat, mint a férjem.

Biztonság!

A közös költséget is be kéne fizetni, meg a távfűtés díját.

Reggel váltotta fel az utolsó ezresét, és Sándor csak a jövő héten kap fizetést.

Kis híján sírva fakadt. A porrongy beakadt valamibe a beépített szekrény legfelső polcán. A polcra lebillent egy doboz, papírlapok hullottak szerteszét.

- A francba! Még ez is?

Felnyögött, amint a fájós derekával lehajolt. Felemelt néhány papírlapot.

szíves ajánlással

Magányba-taszítottan külön mégis együtt a többiekkel vagyunk örökös kapcsolatban: a duzzogó magányban is, önnön ellentéteinkben a széles emberi skálán.

Így van ez, amióta beleléptünk a mulandóságba, belerohantunk (akarva-akaratlan) a küzdelembe, pedig csak élvezni szeretnénk az életet lelkünk Püthyájában.

Lemondanánk az életről is az Életért, és rohanásunkban mégis utána: megkísérlünk mindent, s ha mindhiában, akkor is. Karmos karmában az életnek, bájoló énekében fölfedeznénk újra s újra veszedelmes fortélyait. Bizony mondom, tudom, örök Odüsszeusz.

Bárdos László
Sereg és légió

Arcpirító

a perforált szegélyű papír otthonossága az asztalon. Szemem hiába mered rá méltatlankodva, ha egyszer úgy felkapaszkodott a papiros-limlomok tetejébe, félreacsusszanva úgy megállt hegyükön-hátukon, mintha el sem moccanhatna többé. Ücsörgök itt előtte, por meg szösz egyvelege tarkítja az asztallapot, légiónyi mellékszereplő, milyen drámában is? Milyen látványossághoz kellene nekik, a seregnyi könyv, füzet, meghívó, jegyzetlap, kivágat milyen misztériumához? Milyen negyedsebességre állított tömegjelenetek kellékei, a böszme főszereplők lomha deklamálását vigyázva? Könyvlapok emelkednek, omlanak percnként egyszer, tízpercnként kétszer, a könyvtáblák, mint vastag, tudós medvék ágálnak a szív előterében, ígérnek fűt-fát, szezámot, bölcsek kövét — de loppal mind becsukódnak, helyükre visszasimulnak, s felszínükön, tövüknél csak a port, csak a port kínálják. Magam ilyen tömeges elpilledések után rendszerint előbbre hajlok, persze ültömben, s mintegy arasznyival közelebbre vehetem szemügyre egy már rég időszerűtlen értesítés — vagy elszámolás —

G. Ferenczy Hanna
IN MEMORIAM
ALBERT SCHWEITZER

Nem hiszem el,
hogy ősz fejét a nap arany sugára
nem simogatja többé sohasem -
hogy nem látja őt a dzsungel félhomálya,
sem az orchideák azon a telepen.

Nem hiszem el,
hogy gyógyító keze örökre tétlen
meleg szívét hideg sír zárja el,
s a szenvedőknek síró panaszára
vigasztaló szavakkal már nem felel.

Nem hiszem el,
konok szívemmel nem tudom elhinni,
hogy egy ideállal koldusabb a föld -
mert ideálok nélkül halottak az eszmék
s most belengi sírját a trópusi zöld.

Jó volt tudni,
hogy atomfelhős, falanszter korunkban
valahol messze egy öregember élt,
ki ifjúságot, Nobel-díjat, címet -
odaadott egy lepratelepért.

Baka István
Legenda, hát lehullasz

Pass Lajosnak

Legenda, hát lehullasz,
jövönkből varrt ruha!
Erdővé válhatunk mi,
szarvasokká soha.

Havas táj keszkenőjét
bevérezzük ma még.
Holnapra lány humusszá
feled már e vidék.

Szél leng az alkonyatban:
ingünk volt — ám mi többet
magunkra föl nem öltjük.
Soká késett az ünnep.

Legenda, hát lehullasz,
sorsunkká nyútt ruha!
Állunk, mint holtra dermedt
erdők agancs-sora.

átlyuggatott szegélyét. Lám, ferdesége moccanatlan.

2006. IV. 11.

Fetykó Judit
Robi — 53*

Ide nyers erő kell
izzadtan porosan
levegőt alig kapva
végighaladni a soron
vagy míg a gép megáll
néhány deci benzin
és negyed órán át
forog a kés a földben
por égető nap
fogy a levegő
földszag fakadó bokrok
bizakodó madárdal
— ez a fészekrakás ideje
ők még minden tavasszal
elhiszik amit mi már...
de hol van még mikor
megáll a gép.

*Robi-53, rotációs kapa neve.

Jándli Dávid: Olasz táj

Talabér Gergő
Ugrani muszáj...

Épp az ablak előtt álltam, amikor a harang tizenkettőt ütött. Figyeltem a sürgő-forgó város kavalkádját. Emberek siettek a dolguk után a főtér macskakövein botladozva. Némelyek jobbra trappoltak, némelyek balra, egyesek sietősen vágtáztak, mások ráérősen andalogtak a ragyogó napsütésben. Ebédidő volt. A résnyire nyitva hagyott

Millei Ilona Augusztus

Elénk omlanak égi vásznak,
oldódik kékjük,
hogy patakká, úttá váljon.
Elénk térdel a nyár is.
Zöld ragyogása itt még szüntelen,
nem törte meg a napok rohanása.
Oltárán kutyatej, kankalin.
Megcsendül a harangvirág.
Göcsörtös fák ága simítja arcodat,
gombák köszöntenek levett kalappal,
jöttödre vár a madarak serege,
te vagy a nyár hercege!
Üdvözöld őket, így az árnyak
nem temethetik be ezt a pillanatot.
Látod, elénk omlanak a vásznak,
látod, így válik bennem ünneppé -
ha látlak.

Hoitsy Horváth Edit
BELVIZEK

2000. április 5.

A sárga pára nem tavaszt idéz:
csillogó penész
reggel a dér,
s a kihajtani-kész
bokrokon vérszegény a zöld.
A Föld
homlokán a sűrű barázda
közeiben, mint kihűlt veríték
áll meg a víz!
Ismételt jajjal és gonddal vert e táj –
kizsákmányoltak baja fáj
minden gödörben,
minden vézna fán;
az Ég dohos falán
csorog le bánatunk.
Ó, minden szép ígéret
ellenére – magunkra maradunk!
Ott kuporog a domb –
romos templomban vén anyó –
udvaron ravatalra
terített holt a sík lapály –
belvíz a szemfödője.
Feszül-dagad, kering a víztükör,
és tanyák hullanak,
és hullámkörre kör
gyűrűz, a változó
partokra hullabúzt hozó
hulladék gyűl, vegyes-
kevert

ablakszárnyak beengedték a sarki vendéglő teraszának
tányércsörgéssel fűszerezett zsidóságát.

Élveztem az ügíratoktól lopott perceket, közben a
cigaretám fátyolos kék füstje sejtelmesen gomolygott
kifelé az ablakon. Még egy szippantás és vissza az
"evezőpadhoz". Úgy éreztem, sosem kötök ki az
ügíratenger túlsó partján. Gyakran hasonlítottam
magamban a munkát valamiféle gályarabsághoz,
deszkához láncolt kényszerhez. Pedig az egyetemen még
szerettem a jogot, a rendezett szabályok egyértelmű
világát. Persze az ember fiatalon idealista, aztán az idő
előrehaladtával pesszimistává válik, és ha szerencsés, eljut
a realizmus száraz valóságáig.

Jeney András
Akkor már inkább Reményik

A szonett ellen című verséhez

Jönnek, de nem kopogtatnak,
Odabenn is csak ők vannak:
A vajtfogúak.
S mindent jobban, mindent tudnak.
Honnan – de, és milyen sokan! –
Pecsétesen, szófoltosan
(ez a divat)
Adják elő – (öt)fontosan.

Tojásfejük zöld vagy oly kék,
(s mert enyém nem: le vele?),
Mint a piros vagy fekete –
Épp, mint egy szappanbuborék.
Léggömb hasuk: újbeszélő,
Farszeleket fújva-értő –
És a szájuk
Foggal vájó, téged tépő.

Ütőeren rajt' a kezük,
Irodalom: ő gyerekük;
Ütőér, verőér,
Szonetteket verő legény,
Mert vajtfogú –
Azér'.
S én – ki nem váj –
A semmiér'.

Nekem a vajtfogú is képzavar,
Verőlegény sem tetszeni,
S ritmust ha váltok: nem neki.
Az is fáj, hogy
Már vajtfulúek sincsenek;
Mert, ha mégis lennének,
(azt hiszem)
Ők sosem lincselnének.

Akkor a szó(játék)labdám
Nem ütne; csak pattogtatnám,
Lennék én is lírai
Alkat vagy éppen al(l)anyi

emlékfoszlánya rontott életeknek
ott hever,
hol nemrég még
jogosnak hitt remény
bokrai lombosodtak, s égtek
rajtuk kicsiny, színes
tüzek hajnali fényben.

...Feladják lassan a kemény
munkában edzett
szíjas karok s a langy-meleg
ölű asszonyi lelkek.

Az Isten mondja meg csak,
mi leszen
a hajdan nap-szerette téreken,
hol megtelt szekerek
fordultak és
suhogtak villámló kaszák,
miféle rossz vetés
hajthat ki itt –
teremvén konkolyt s aszatot...?

Mondják:
az Isten hú – az ember hűtelen.
De szenved itt
az állhatatos is!
Ó, Istenem!
Tárd szét kezéd
s fogd fel a szenvedőket!
E bús medence
sorsa nem lehet
- jövőtelen...!

Sárközi László
VALLOMÁS

...nem marad meg semmi sem belőlünk
és minden érzésünk csak marék hamu
egy sebes folyamon s talán győzünk

apró dolgainkban, de vár a batyú;
menni kell végül megfáradt fejjel
és végleg kizár minket a kapu

de én veszekszem!: nem vagyok teljes
s velem – ki lenne azonos ? szakadok
s gyöngé karodba szorítod testem

és lelkem is – összefogsz: megmaradok
e világon tisztán és felelem
nélkül veled és általad s haragom

fogam közt elenyészik véresen
s nem számít semmi, sem sötét, sem színes
rímek: feledem – csak te létezel

s örülten doboló hatalmas szíved...

(miként a ritmus – hallani? –),
Tudnék kezdeni lomtárral,
Szonettekkel – ócskasággal;

Habár annak
Reményik is ellen-költött:
Mért viseljen vasat, börtönt,
Szótagszámmal bíbelődni? –
Kinek kell e földi módi,
Még hogy disztichont dalolni!?...

Soha többé! – írja verse,
(ámde)
Mégse lett belőle blódlí,
(minő szégyen!)
Gondolatot tudott szólni.

Márton Levente
Végszó K.E. - nek

„Nem kell, ha az életnél,
egy perccel is kevesebb”

Nem tudom mi változott..
Mi biztosan.
Az is, hogy már nincs mi
Csak titkosan.

Loptunk egy percet magunknak
S csalókán hittünk benne
Lehetünk mi még együtt..
Egyszer.. „Ha lenne”

Lehet.. Legyen..
De nem kellene hazug percek
Én azt szerettem, aki voltál
S most nem ismerlek.

Játékokat úzöl mással,
Te, aki szent voltál nekem!
Sötét sarkokba bújssz, s bújtatsz
Kitől félsz, kedvesem?

Elrejtetted azt, kit szerettem
De őszintén.. Létezett?
Volt mikor hittem benne
Mára már, elveszett.

Nem kellene e lopott percek..
Szívem nem osztozik.. Halad.
Add azoknak, akik kérik
Csak el ne lopd – magad.

Már tudom mi változott
Mi igen, biztosan.
De talán sosem volt mi,
Csak képzeletben.. Titkosan.

Jándli Dávid: Nagybánya látképe aktokkal

**Balázs Gyula
Jóslat**

Hűvös van

S lidércek suhannak által a szobán,
A múlt örök-fiatal kísértetei.

Halottakat látok, bizony, halottakat,
Kik üszkös karmokkal mind közelebb érnek,
Hogy feltépjék forró mellkasom
S ellopják izzó szívemet.

Hűvös van.

Bizony jönnek s hozzátok is betérnek majd,
Mondván: „Meggyaláztatok minket renyhéségetekkel,
Meggyaláztatok, mit egykoron építettünk
S romokban hever, mit örökül hagyttunk rátok.

Ó, hogyan is születhetnének újjá

S miként lelhetünk végső nyugalomra így?”

Bizony, jönnek, hogy megbosszulják nyugtalanságukat!

Vonuljatok hát Belső Szobátokba

S mélyüljete el a Csendben,

Mely lemarja szívetekről a szennyeket s a ragadós mocskot

Kenjétek a Bárány vérét ajtófélfáitokra,

„Mert a vér jelül lesz néktek a házakon”,

Ti életre érdemesek s építeni akarók!

Hűvös van

S egyre sűrűbb a köd.

Bizony, jönnek, hogy megbosszulják nyugtalanságukat.

**Péter Erika
Ébresztő**

Aranypénzt hullajt a hajnal
a gólyaláb-fák között,
vízből pattant ki a nappal,
a part a tóba költözött.

Őrködött a köd az éjjel,
mint házvédő hű kutya,
fáradt nap ébredt a fényvel,
s belefúlt a kátyúba.

(2008. július)

**T. Ágoston László
Az amazon**

Durci az ablakban ül és remegő bajusszal, aprókat nyaffantva lesi az udvaron élelem után kutató madarakat. Nemrég kelt föl a nap, vörösen szikrázó sugarai visszapattannak a dérepte háztetőkről. Még csak november vége van, de hajnalonta a hőmérő higanyszála egyre mélyebb minuszokra száll. Eddig a gerlék, meg a szarkák jártak ide reggelente a nagy diófa ágairól dicsérni a napot. Most már a varjak is egyre beljebb merészkednek, s a házak között keresgélnek a hullott gyümölcsöt.

Honnan tudom én mindezt ilyen pontosan? Onnan, hogy az én Durci pajtásom, az immár két és fél éves, anyányi tigrisbundás cicám ilyentájt szokta megenni a szoba melegét, és kikívánczik a kertbe. No már most, ha ő kikívánczik, akkor ki is megy. Ez pedig úgy történik, hogy szépen, óvatosan fölmászik az ágyra, elterül a takarón a pocakom magasságában, és addig dorombol, míg meg nem simogatom. Közben nagyon vigyáz arra, hogy föl ne ébressze a feleségemet, me fiamat.

A protestantizmus a magyar művelődésre jelentős hatással volt, hiszen a gondolkodásban, a bölcseletben, a világszemléletben, az erkölcsben, az életvitelben alapvető változásokat hozott. A magyarországi reformáció kezdeti éveiben a protestantizmus - lutheri felfogásában - legnevesebb terjesztői voltak többek között Dévai Bíró Mátyás, Szkárosi Horvát András, Bornemissza Péter akik életük alkotó éveiben evangélikusok voltak, de későbbiek során a reformáció eredményeit megszilárdító kiemelkedő személyek viszont majdnem mind reformátusok lettek. Elég megemlíteni a sokak közül Méliusz Juhász Péter, Károli Gáspár és Szenci Molnár Albert nevét. A protestantizmus stabilizálásának alapvető tényezői voltak a nyomdák, a könyvkiadás és iskolaalapítások - ekkor vetik meg az alapját a debreceni, pápai és sárospataki iskoláknak, melyek azóta is erősségei a magyar kultúrának - és az egyre nagyobb létszámú nyugati egyetemre járás, a magyarországi egyetemalapítások. A XVII-XVIII század olyan további református gondolkodókat adott a magyar kultúrának mint Apáczai Csere János, Bethlen Miklós, Pápai Páriz Ferenc, Cserei Mihály, Misztótfalusi Kis Miklós, Bod Péter. Későbbiekben a református iskolákból kerültek ki a magyar közgondolkodást formáló egyéniségek, mint például Kazinczy Ferenc, Péczely József, Kármán József, Bessenyei György, Csokonai Vitéz Mihály. Kósa László megfogalmazása szerint a reformáció szellemi teljesítménye a nemzeti tudatot több, hosszú időn át befolyásoló eszmévé is vált.

Ezzel szemben voltak olyan vélemények is, mint Padányi Bíró Márton, veszprémi püspöké, aki *Enchiridion de fide* (1750) című művében a teljes hazai protestantizmus fizikai megsemmisítését vetette fel.

A reformáció örökségének kell tekinteni a toleranciát, a türelmet, vagyis a toleráns és türelmes viselkedést. Lackner Kristóf fogalmazta meg a protestánsok egyik legfőbb feladatát: "Erkölcsei kötelesség az elődöktől átvett szellemi örökséget újabb szellemi kincsekkel gyarapítani, csak így lehetünk méltók az átvett hagyatéokra". A protestantizmusnak köszönhetjük azt, hogy még magyarul beszélünk, gondolkodunk, és a magyar írásbeliséget is a reformáció alapozta meg. A magyar nyelv kiteljesedését biztosította a biblia magyarra való lefordítása, a könyvnyomtatás vagyis a műveltség és kutúra kiteljesedését. Így formálódott, alakult a magyar irodalom is, mint a nemzeti identitás egyik kifejezője.

Szerb Antal fogalmazta meg mint alapvető érték az irodalom a kultúra és a magyar szellem egységét: "Irodalmunk történetével foglalkozni, mint Kazinczy és Kölcsey korában, ma újra a kulturális lojalitás kérdése. Az idegenbe szakadt magyarok ezzel tanúsítják, hogy hűek maradtak a szellemhez. A közös kultúra, a közösen átélt emberi értékek tarthatják csak össze a sokfelé szétszórt magyart. Magyarnak lenni ma nem állami hovatartozást jelent, hanem az érzésnek és a gondolatnak egy specifikus módját, ami ezer év értékeiből szűrődött le: kultúrát. Minden történetírás, minden szellemtudományi munka legfőbb célja máma kulturális lojalításra nevelni. Amíg kultúránkhöz hűek maradunk, önmagunkhoz vagyunk hűek."

Ha belegondolunk, a magyar az kultúra és a magyar kultúra nem más, mint a kutúra magyar nyelven való művelése, és a magyar nyelven való gondolkodás. Ez az egyik szellemi örökség. De ebben a szellemiségben nincs helye az intolleranciának, őszintetlenségnek, a hamisságnak a gyűlöletnek.

A reformáció újra felfedezte a teljes Bibliát. Egyházat megújító érveit szinte kivétel nélkül abból merítette, vagy arra vezette vissza. Döntő jelentőségű volt tehát a Szentírás alapos ismerete, értelmezése és továbbadása. Mostanság a Biblia a magyar politika jobboldalán időként pártpropaganda célok és jelszavak „kincsestárává” vált.

A reformáció nemzedéke és a mai generáció között van "némi" különbség.

*

Több mint egy éve annak, hogy ifj Hegedűs Lóránt református lelkipásztor a Szabadság téri templomában vendégül látta David Irwing holokauszt-tagadó szélsőjobboldali brit „történész”, aki a fenti templomban dedikálta a gyülekezet számára a náci mosdató, a holokauszt megtörténtét cionista találmánynak hazudó könyvét. David Irwing több országban nemkívánatos személy és akit Ausztriában három év letölendő büntetésre ítélték. Ezt évekkal megelőzően ifj. Hegedűs Lóránt irt egy kiáltványt Keresztény Magyar Állam címmel. Ennek a kiáltványnak fő mondandója, a zsidók kirekesztésére való felhívás, de nem pusztán arra buzdít, hogy a keresztény emberek rekesszék ki a zsidókat, hanem az állam tevőleges beavatkozására, aktív kirekesztésére szólít föl.

„...ha nem jön a kiegyezéses önfeladás következtében a galíciai jöttmentek hada, kik megtestesült óemberként rágták és rágják szét a romjaiban, a hősök csontjain mégis, csak azért is, mindig, újra meg újra feltámadásra képes hont. Ha már az ő őszövetségi Sionuk elveszett bűneik, Isten elleni lázadozásaik miatt, hát vesszen az újszövetségi életrend legígéretesebb magaslata: a magyar Sion is.” Ilyet irt egy református lelkész. Egy református hitű emberről is feltételezzük, hogy van bibliai ismerete. De egy református lelkipásztortól ez nemcsak alapvetően elvárható, hanem szakmai követelmény is – lenne - hiszen manapság ma papnak vagy lelkipásztornak lenni: szakma. Egy református lelkésznek illene tudni azt, amit Pál apostol a rómaiakhoz irt levelében megfogalmazott a 11; 22-31 részében. Ezeknek a verseknek fő mondani valója az, hogy a pogányok (keresztények) vad olajággként lettek beoltva a zsidóság nemes gyökerébe. Teológiai szempontból nincs mit mondani ifj Hegedűs felkészültségéhez Tudatlanság? Vakság? Bármelyik is, ez nemcsak a református egyház

Szégyene. Szégyen az is, hogy ifj. Hegedűs Lórántot világi bíróság előtt beperelték, majd elítélték, azután felmentették. Sem a per kezdetekor, sem az elítélés után nem indult ellene egyházi eljárás. Úgy látszik az erény manapság nem erőssége a református egyháznak sem.

Különleges színpontja a magyar közéletnek egy másik politizáló református lelkész – Balog Zoltán – aki egyszer így fogalmazott: „az igazságot kellene választani és szeretetben követni..”

Ezen kijelentésén érdemes elgondolkodni, mert Balog Zoltán a Fidesz parlamenti képviselője és az emberi jogi bizottság elnöke. Eddig főleg a kormányellenes zavargások, és annak áldozatai ügyében exponálta magát, pontosabban a „zavargók” elleni rendőri fellépést kifogásolta. De a napokban olyat talált mondani, mely igen hasonlít a valamikori un. „megfigyelési” bohózatához, mely megfigyelési ügy Orbán Viktor akkori miniszterelnök 1998 augusztusi bejelentése nyomán pattant ki. A kormányfő akkor úgy fogalmazott: az előző ciklus idején közpénzekből törvénytelen és titkos adatgyűjtés folyt fideszes politikusok ellen. Természetesen bírósági dolog lett ebből, melynek lezárásaként a Legfelsőbb Bíróság - az elsőfokú bíróság döntésével egyezően - kimondta, hogy nem volt megfigyelési ügy, tehát Orbán Viktor ex-miniszterelnök 1998. augusztus 25-én tett kijelentésének nincs valóság alapja. Az „igazságot választó és azt szeretetben követő” Balog úr, azt találta mondani, hogy: „Politikai utasításra rendőri zaklatásnak vannak kitéve ellenzéki politikusok”. Ennek valóság tartalma pontosan annyi, mint Orbán Viktor 1998 augusztusi bejelentésének.

Balog Zoltán ezzel a kiszólással visszatér a 2006 őszi eseményekhez, amikor a szélsőjobb és a hungaristák örvengése zavarta meg a főváros napjait. Ennek az időszaknak fejleményei alapvetően nem rendőri beavatkozásról szóltak, hanem az e mögött lévő jobboldali politikai támadásról vagy törekvésről, amely az alkotmányos rendnek a szétzilálására illetve az alkotmányos rend működéséhez szükséges minimális társadalmi közmegegyezésnek a szétzilálására törekedett, miképp ezt Buda Péter is vázolta. Nem a rendőrök vonultak ki először az utcára, ezt megelőzték a jobboldal és a Fidesz több hónapos, kemény, nagyon visszataszító és nagyon ideológikus törekvései is. Emlékezetes a Magyar Televízió elleni hungarista támadás melynek következménye a székház kifosztása majd felgyújtása és több tucat súlyosan megsérült rendőr. Ezt követő hetekben a legnagyobb ellenzéki párt számos vezetője a Kossuth téren jelent meg. Olyan pódiumon szónokoltak a jelen lévő elvakult szélsőjobb tömegnek, ahol nyilas jelképeket lobogtattak, ahol zsidónak vélt média és politikus személyeknek a nevét olvasták fel, ahol a randalírozók ügyében eljáró bírók nevét, laccímét tették közzé, ahol a gyűlölet és a megfélemlítés alaphangulat volt.

Egy ilyen pódiumom tartott beszédet Orbán Viktor a legközelebbi bizalmasa Balogh Zoltán is, aki egyébként annak az emberjogi bizottságnak az elnöke mely akkor az állítólagos rendőri visszaélések ügyében vizsgálódott. Ezen a pódiumon tartott buzdító beszédet tüntetőknek anélkül, hogy elhatárolódott volna ezektől a szélsőséges politikai követelésektől, megnyilvánulásoktól. Balog Zoltán politikus, aki eltúrta a hangos zsidózást - és eljátszom a gondolattal, hol az igazság és a szeretet? Vagy a zsidózás és a szélsőjossal való együttműködés megegyezne az értékrendjével? Sok hasonlóság van Balog úr és ifj Hegedűs értéktelen „értékrendje” között.

Balog Zoltán cinikus megfogalmazásai iskolapéldái annak, ahogy rezzentelen arccal tesz kinyilatkozásokat. „Ne engedjük, hogy velünk vagy bárkivel szemben az antiszemitizmus vádját politikai, kommunikációs csodafegyverként használhassák, ne tűrjük, hogy ártatlan zsidó emberek szenvedéseit felhasználva országunk bajainak megvitatása helyett bennünket arra kényszerítsenek, hogy hamis vádak elleni védekezésre vesztegessük erőnket. Inkább emlékezzünk!” – jelentette ki 2007 április 15.-én. Úgy vélem, aki a Kossuth téren a zsidózó, antiszemita jelszavakat skandáló hungarista tömegnek egy pódiumról politikai prédikációt tart, annak bármilyen kijelentése több mint hiteltelen. Egyenesen szálnalmas.

A kéthavonta megjelenő Magyar Szemle című folyóirat áprilisi számában Balog Zoltán - a parlament Emberi Jogi Bizottságának elnöke (ez lényeges) - arról beszélt, hogy "rendes baloldali is lehet jó keresztény és jó keresztény is lehet rendes baloldali. Ami elvben természetesen igaz, csak éppen a mai Magyarországon ennek nem igazán látszik az igazi lehetősége", ami magyarul annyit jelent, hogy baloldali ember minálunk nem lehet jó keresztény. A Klubrádióban 2008.05.20.-án a képviselő úr kifejtette, hogy „nem embereket minősített; hanem egy közéleti jelenségről beszélt. Hozzátette: azt szerette volna mondani, hogy van baloldali, liberális és jobboldali kereszténység, ezek esélyeiről és megjelenési formáiról próbált beszélni.” Ennek és a fentebb elhangzottak értelmetlen zagyvaságával felesleges foglalkozni. Ezek a megnyilatkozások orbitális ökörségek. Csak annyit jegyeznék meg, hogy a kereszténység nem jobboldaliság vagy baloldaliság, esetleg párt kérdése, ezt egy tanult lelkésznek tudnia kell, a kereszténység hit kérdése. Pál apostol ezt szépen megfogalmazta, kéretik a Bibliát olvasni. Néha nem árt a lelkészeknek sem, úgy látszik. A Magyar Szemlének adott interjúban elhangzik az is, hogy „Úgy érzem, hogy vannak dolgok, amiket egymástól meg kell különböztetnünk, de nem szabad szétszakítani. A keresztény élet és a közéleti felelősség ilyen dolgok, meg kell különböztetnünk egymástól őket, ahogy az egyházat és az államot, a kereszténységet és a politikát, de elválasztani, szembefordítani nem szabad őket, mert akkor szétesik valami, ami bár nem ugyanaz, de összetartozik. Engem ez az összetartozás-dolog, ennek bizonyítása motivál leginkább.” Tehát az államot és az egyházat nem szabad elválasztani, mert bár ezek nem ugyanazok, de összetartoznak hirdeti Balog Zoltán akit ennek az összetartozásnak a bizonyítása motiválja leginkább.

Nyilvánvaló, ha Balog úr elképzelései érvényesülnek, akkor könnyen előfordulhat, hogy az állammal összetartozó egyház majd csalhatatlanul megmondja, hogy ki is az igazi keresztény. Vagy fordítva: az egyházzal összetartozó állam nyilvánítja majd ki az igazi kereszténység kritériumait.

A lényeg: egyértelműen kiderül, hogy a vezető fideszes egyházpolitikus szerint nem szabad elválasztani az egyházat és az államot, mert azok összetartoznak. Balog Zoltánt az sem zavarja, hogy a magyar Alkotmány

szellemisége ezzel homlokegyenest más.

Érdemes megnézni miképp is jutott ilyen álláspontra egy jelentős politikai érdekcsoport. A politikai katolicizmusban rejlő lehetőséget Orbán Viktor és szűk köre igen jól ismerte fel, hiszen a Fidesz vezetője egyre inkább jobbra és a kereszténység felé fordult, megszerezve ezzel a "történelmi" keresztény egyházak bizalmát, az állam és az egyház elválasztásának és az állam világnézeti semlegességének alkotmányos elvétől is mind távolabbra sodródva. Ezt az „elsodródást” kormányzásuk egyértelműen bizonyította. A Fidesz kormányzás ideje alatt diszkriminatív módon kísérelték meg módosítani a lelkiismereti és vallásszabadság ügyét tartalmazó törvényt. A 2002-es választási bukás és a nemzetközi tiltakozás akadályozta meg Orbánékat abban, hogy az alkotmánnyal és a lelkiismereti és vallásszabadság szellemével homlokegyenest ellentétes és diszkriminatív törvények szülessenek. Ennek a „kísérletnek” volt szorgalmas élharcosa Semjén Zsolt. (Erről a Fidesz máig nem mondott le, amit alátámaszt Balog Zoltán lelkész, Orbán Viktor egyházpolitikai főtanácsadója, a Polgári Magyarországért Alapítvány vezetője aki arról beszélt egy 2006-os budapesti fórumon, hogy a Fidesz hatalomra jutása esetén sürgősen kezdeményezi az egyházügyi törvények megváltoztatását. Egy másik, katolikus közéleti rendezvényen, Balás Béla kaposvári püspök vendégeként beszélt Orbán Viktor arról, miként kell a magyar oktatási rendszert "fundamentalista alapon" megváltoztatni. Álláspontja szerint így lenne biztosítva az, hogy a magyar közoktatásban részt vevő diákok "megkapják azt a lelki nevelést, hittanon, etikaoktatáson keresztül, ami nélkül a későbbiekben nem fognak tudni helytállni")

A Fidesz kormányzás idejének végére Semjén Zsolt katolikus és Balog Zoltán református teológus kidolgozta az egyházpolitika "magyar modelljét", amely - az elválasztás elvének hangoztatása ellenére - gyakorlatilag az állam és egyház egyre szorosabb összekapcsolására tett kísérletet. A modell filozófiáját a következő mondat foglalja össze: "A magyar egyházpolitikai modell szellemi értelemben hűséges Szent István királyunk örökségéhez, melynek tanulsága: ami jó az egyháznak, jó az országnak, és ami jó az országnak, jó az egyháznak." Balog úr ezen a „modellen” túlmutatva magabiztosan jelenti ki: „Igazán jó egyházpolitikára akkor van esély, ha számos olyan politikus lesz a kormány köreibben, akinek az életében mindennapi valóság a keresztény hit, a vallásgyakorlat”. Magyarul, ez azt jelenti, hogy a klérus jelölje ki, mondja meg, kik a jó „keresztény” politikusok, másképpen: kik a „nemzeti-keresztény” politikusok. A jó „nemzeti-kereszténység” is árucikk lesz, mint egykor a „búcsúcédulák” vásárlása. Választásra továbbiakban nincs is szükség, időt és pénzt takaríthatunk meg, a klérus számára. Mehetünk előre, vissza a múltba.

A Fidesz történelmi egyházakkal, főként a katolikus egyházzal való viszonyát alapvetően bizonyítja a 2000-ben módosított ún. átvilágítási törvény. Ennek a törvény módosításnak az a lényege, hogy a Fidesz ezután sem fogja firtatni az egyházi hierarchia tagjainak a múltját, amennyiben a főpapok egyszer és mindenkorra hasonló nagyvonalúsággal napirendre térnek a Fidesz és annak vezetőinek ifjúkori „botlásai” fölött, és a Fideszt továbbra is a nemzeti konzervatív politika autentikus képviselőjének ismerik el.

A Fidesz kormányzás idején az egyházpolitika alapvető részét képezte az egyházfinanszírozás újabb formái és a régebbiek újbóli bevezetése, az alkalmi és átláthatatlan támogatásoktól kezdve az épület-felújítási hozzájárulásokon keresztül a hitoktatás újbóli állami finanszírozásáig, amely a vatikáni megállapodással megszűnt. A hagyományos egyházak szívesen vették ezeket a hozzájárulásokat, annál is inkább, mert a polgárok hajlandósága adójuk egy százalékának egyházi följánlására meglehetősen csekély maradt: az adózók mindössze 12-15 százaléka élt, illetve él ezzel a lehetőséggel. Endreffy Zoltán fogalmazta meg gondolatait, melyek a magyar keresztény egyházak viselkedésére mutatott rá: „Szociológiai felmérések szerint a rendszerváltás óta csökkent az egyházak iránti rokonszenv. Aminek egyik oka az lehet, hogy miközben a rendszerváltás a magyar lakosság nagy rétegeinek súlyos anyagi veszteségeket okozott, addig az egyházak mohón és nem is eredménytelenül belevetették magukat a küzdelembe, hogy egykori ingatlanjaikat visszaszerezzék... A másik pedig az, hogy a mai magyar kereszténység unalmas...”⁶

Ezért is a katolikus klérus most is a társadalom újraevangelizálását tekinti egyik fő feladatának, melyhez az anyagi erőforrásokat állami közpénzekből kívánja biztosítani. A rekatolizációs stratégia egyik zászlóvivője, a politikai kérdésekben gyakorta megszólaló Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) szerint az újraevangelizáció célja, úgymond, megmentse az "elkereszténytelenedett" Magyarországot. A katolikus aggodalmak érthetőek a saját szempontjukból, hiszen a katolikus elkötelezettségű vallásszociológiai kutatások szerint a lakosság 70 százaléka római katolikus, addig a rendszeresen (legalább hetente) templomba járók aránya még a püspöki kar felkérésére készült felmérés alapján sem haladja meg a tíz százalékot, azaz mintegy egymillió embert. Mivel ez utóbbi adat valamennyi felekezet aktív tagságát tartalmazza, így reálisnak tűnnek azok a becslések, melyek a rendszeres miselátogató katolikusok számát 5-700 ezer közöttire teszik. Tekintve, hogy 3600 katolikus templom van az országban, az így adódó 150-200 fős átlagos vasárnapi miselátogatottság templomonként nagyjából megfelel a tapasztalatoknak.

Ha belegondolunk, akkor érezhető az, hogy Magyarországon az egyházak autonómiája ellentmondásos. Az egyházak ugyan szabadon hirdethetik tanaikat, de anyagilag függenek az államtól. Jelenleg az egyházak támogatási rendszerében jelentős szerepe van az állami költségvetésnek. Ez a gazdasági függés sérti az egyházak autonómiáját. Nem meglepő, ha sok egyházi szereplő azt érzi, hogy politikai elvárásoknak kell megfelelnie. Az sem véletlen, hogy sok politikus próbál visszaélni helyzetével, és politikai szerepvállalásra ösztönzi az egyházakat.

Az egyházak támogatása a rendszerváltás óta évről évre nő, és a felekezetek az egyes támogatási formákra úgy tekintenek, mint "szerzett jogra", amelyet már nem vehetnek el tőlük. Az egyházak gazdálkodása ma Magyarországon titok. Úgy tűnik, hogy a költségvetés mozgatja a főpapokat és nem a keresztény hit.

A kiemelkedő gazdasági és politikai támogatásban részesülő „történelmi egyházak” nem teljesen elégedettek helyzetükkel. A rendszerváltást követően a hívek száma nem növekedett a remélt mértékben, különösen a fiatalok maradnak távol ezen felekezetek rendezvényeitől. Erre a jelenségre az ún. „történelmi” egyházak részéről mindig az a válasz, hogy a negyven éves ateista „rémuralom” (amely idő alatt persze a „történelmi egyházak” a kétségtelen sérelmek ellenére sok kiváltságot is élvezhettek, vezetőik például országgyűlési képviselők voltak) kiölte az emberekből a vallás iránti vágyat. De a neoprotestans vallási közösségekben nagyszámban és egyre növekedően jelen vannak a fiatalok és azok radikális vallási elkötelezettsége cáfolja a „történelmi” egyházaknak ezt a kijelentéseit. A másik érv szerint a vagyoni alapjuktól megfosztott egyházak mindaddig nem lesznek képesek feladataikat ellátni, amíg az államtól annyi pénzt nem kapnak, hogy működésük feltételei helyreálljanak. Az önfinanszírozó kisegyházi közösségek a hívek adományaiból élő közösségek magukat tartják el és vannak köztük melyek államtól átvett közfeladatokat is ellátnak, így a „történelmi” egyházak ilyen irányú állításait is cáfolják. Az egyházak évente majd 100 milliárd Ft. állami támogatást kapnak a közpénzekből, ehhez jön még az adózatlan több milliárdos bevételt biztosító stólapénzek és a szintén adómentes perselypénzek. Tulajdonképpen a stólapénzek és perselypénzek utáni nem adózás, az adócsalást jelent, és az egyházak adócsalását az állam elfogadja. A kérdés a jobb lelkű és érzésű emberben ott motoszkál, akkor az állam miért veszi zokon az állampolgárok adócsalását?

Teljesen indokolatlan az, hogy az állam kiváltságokat biztosít az egyházaknak, ha az egyházi iskolák fenntartása épp annyi terhet ró a költségvetésre, mint az állami intézmények működtetése. Az pedig igen különös, hogy az egyházi iskolákban nincsenek, és a belátható jövőben nem is lesznek a tanítás tetemes részét vállaló paptanárok, szerzetesek, apácák, mert a tanítók és tanárok állami iskolákból kerültek egyházi intézményekbe. Azon is érdemes elgondolkodni, hogy miért nem a hátrányos helyzetűek térségében működnek egyházi iskolák pld Szabolcs-Szatmár-Bereg vagy Borsod-Abauj-Zemplén megyék szegények és romák lakta településeiken. Ilyen Scholae piae (kegyes iskolák) iskolák működtetése a szegénységről rég leszokott „történelmi” keresztény egyházaknak semmi érdekük nem fűződik. Kalazancius József - a piarista rend alapítója – azt vallotta, hogy „A szegény rád bízta magát, az árvának te vagy gyámola” és ennek szellemében határozta el hogy intézményét az ingyenesség fogja jellemezni. Az ingyenességgel a piarista iskolák azt vállalták, hogy nem fognak hasznot húzni a tanításból.

Bulányi György piarista rendi katolikus pap határozottan fejtette ki mindazt, melyektől a „történelmi” keresztény katolikus egyház fővezetői iróznak: „Közös platformon van újból és ma is az állam és egyház. S nincs sok csodálkozni való, ha a vallásos emberek megkeresik azokat a pártokat, amelyektől plusz-támogatást remélhetnek; és ha a pártok megkeresik azokat az egyházakat, amelyektől támogatást (szavazatokat) remélnek. Utóvégre a vallásos emberek is választanak. Utóvégre a civil szférának is, a hatalmi szférának is kellene csatornák, amelyeken keresztül toborozzák a választókat. Utóvégre senki sem ellensége magának: jó az egyház barátjának lenni; s jó, ha az állam a barátom... Ha nem volnának az állami támogatások, akkor az egyház beláthatná, hogy a társadalom egészének nincs szüksége rá és szolgáltatásaira. Ez esetben azok csinálnának immár nem mű- és alibi-egyházat, akiknek szükségük van rá. A tized alapján tíz család is el tud tartani egy papot.”

Ezzel szemben Vatikán visszatért – ahogy ezt Buda Péter megjegyezte - a II. vatikáni zsinat előtti időszakhoz, melynek szükségszerű velejárója annak a politikai koncepciónak a hangsúlyozása is, aminek a lényege az egyház és állam alapvető szinten megvalósuló összefonódásának elve. XVI. Benedek ennek jegyében szállt síkra szinte azonnal beiktatása után. A pápa Carlo Azeglio Ciampi olasz államelnöknél tett látogatása alkalmával az "Istenre alapozott állam" eszméje mellett tett kijelentést. Mindez annak az évszázados vatikáni törekvésnek a felelevenítését jelzi, mely egyfajta egyetemes legitimációs pozíciót követel a katolikus egyház számára a politikai rendben. Az egyetemes katolikus egyház arra törekszik, hogy közvetlen befolyása gyengülésének ellensúlyozására civil szervezeteken keresztül juttassa az embereit a hatalom legfelső köreibe, és így érvényesítse akaratát. Ezt már a múlt század elején nyíltan célul tűzte ki a Katolikus Akció és később az elmúlt évtizedekben az Opus Dei nevű szervezetek is.

A Magyar Katolikus Egyház mindenképp részt kíván venni a magyar politikai rendben. Ebben a küzdelemben Semjén Zsolt – „a katolikus püspöki kar üdvöskéje” – egy jelentéktelen, majd nulla százalékos párt, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke ("a katolikus egyház lánzsájának hegye" - ahogy közismerten emlegetni hagyja magát a KDNP) kíván egyre jelentősebb szerepet vállalni, egyelőre kevesebb sikerrel. Ugyanis a katolikus egyház Orbán Viktort tekinti a hazai kereszténydemokrácia, tágabban a jobboldal vezérének. De ez nem jelenti azt, hogy Semjén – aki igen szoros kapcsolatban van az Opus Dei magyarországi szervezetével – kegyvesztett lett a klérusnál. Nem véletlen tehát az, hogy a KDNP a titkosszolgálatok ellenőrzéséért felelős, hiszen az Opus Dei alkotmánya például szó szerint a szervezet egyik fő feladatának tekinti a politikai és titkosszolgálati kulcspozíciók megszerzését.

A másik politikai Balog Zoltán, aki református létére egyre nyilvánvalóbban az állam és a katolikus egyház egybeszerkesztését tekinti egyik fő politikai küldetésének, és az államot úgy fogja fel, mintha az államnak kötelessége volna minden egyházi tevékenység fenntartása. Balog Zoltán a Fidesz fő ideológusa aki antimodernista vallási fanatikus és egyben Orbán Viktor vallási tanácsadója is. Így érthető a volt miniszterelnök szerény engedékenysége, amikor Balog Zoltán őt Mihály arkangyalhoz hasonlítja, vagy amikor megvallja azt, hogy Isten dicsőségére és az emberek javára végzi a munkáját, építi az országot. Ebből eredezik Orbán öntelt de hamis küldetésstudata.

A Fidesz ideológusa 2006 decemberére jelentette meg Halász Zsuzsával való beszélgetését tartalmazó könyvét. Az interjúkötet tartalmára nem érdemes sok szót vesztegetni, csak annyit jegyezni meg, hogy egy

szépen, rendkívüli gondosan szerkesztett, jól átfésült interjú. Megfelelő alákérdezésekkel, annak rendje és módja szerint. Ez a könyv egy "megmagyarázó" enyhe "aczélos" (György) típusú könyv. Politikai kiadvány. Ami érdekes, kivel is beszélgetett a parlament emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának elnöke? Azzal a Halász Zsuzsával aki a szélsőjobb szellemét nyíltan felvállaló Vasárnapi Ujság c rádióműsorban jelentette ki, hogy a Horthy korszakra büszkén is tekinthetünk, aki szerint: " Mondhatnánk azt, hogy ez az a majd negyed század, amely a magyar feltámadásnak egyik legfantasztikusabb időszaka volt."

Aki képes ilyen zöldségeket mondani, azzal értelmes dolgokról nem lehet beszélgetni.

Hacsak nem propaganda célból.

A mai magyar jobboldalra nézve azért az is megalázó, hogy egy jobboldali párt vezére a párt kongresszusán Hitler Mein Kampfjára hivatkozik, mint megdönthetetlen érvre. De úgy tűnik, hogy ez nem véletlen. További bonyodalom az, hogy a Fidesz elnöke, a volt miniszterelnök, egy olyan gyűléseletről szóló idézetet próbál Hitler szavaiként eladni, ami lehet, hogy nem is Hitlertől van?! Egy kultúrember aki valamire is tartja magát, nem hivatkozik Hitlerre. Mindenesre elgondolkodtató, hogy ilyen szellemiségű ember aki az NSDAP egykori vezérének gondolataihoz nyúl vissza, továbbra is a közéletben maradhat. Ez a magyar csoda.

A Fidesz 2006. november 4.-én „szolidaritási menetet“ szervezett, melyben ott haladtak a párt prominens politikusai is, többek között Orbán Viktor és felesége, Áder János, Pokorni Zoltán, Schmitt Pál, Szíjjártó Péter, Deutsch Tamás, Selmeczi Gabriella, és még Tarlós István is. A menet egy széles sávban kifeszített transzparens mögött haladt, melynek felirata: Az igazság szabaddá tesz. (Wahrheit macht frei). Az ember azonnal asszociál a nemzetiszocialista A munka szabaddá tesz (Arbeit macht frei) kifejezésre, mely Auschwitz, Dachau, Sachsenhausen és Flossenbürg koncentrációs táborok kapuja felett volt olvasható. (ügy látszik az egykori nemzetiszocialista jelmondat átsimulva „nemzeti-keresztény” jelmondattá formálódott.)

Az igazság szabaddá tesz kifejezésről és annak tartalmáról az elmúlt időkben sok mindent elmondtak, leirtak és kommentáltak. De úgy vélem, ennek ideológiai tartalmát másképp kell megközelíteni mint ahogy tették ezt. Nem véletlen az, hogy a németországi neonáci mozgalom jelmondata lett, mely minden neonáci nagygyűlésen látható, ezt a jelmondatot tartalmazó feliratok alatt-mögött masiroznak a neonácik, és ez olvasható az általuk rendezett konferenciákon, előadásokon. Így volt ez akkor is, amikor David Irving németországi templomokban celebrálta holocaust tagadó „miséit”.

Ezt a jelmondatot lehetett hallani 2006. október 6-án Orbán Viktor szájából a Kossuth téri beszéde alkalmával, vagy olvashatták szintén a Fidesz elnökétől a Magyar Nemzetben (2006.október 14.) közzétett írásának címében.

A történelemre kicsit is visszapillantó gondolkodó ember pontosan tudja azt, mit is jelentenek az „idegenszerűség” az „életér” a „kitartás” kifejezések értelme, és megdöbben ha ezek egy mai pártvezető szájából nyilvánosan újra elhangzanak. Ezt a megdöbbenést tovább fokozza, ha ez a politikus a „genetikailag meghatározott baloldalt” emlegeti.

Nem kívánok összefüggéseket keresni Orbán említett beszédében Hitlerre tett utalása, valamint ifj Hegedűs, David Irvin, a Fidesz főideológusa és a Wahrheit macht frei (Igazság szabaddá tesz) jelmondat mögötti neonáci szellemiség között. De a jobb lelkületű ember számára mégis elgondolkodtatóak ezek az összefüggő hívtányságok.

„Én is azokhoz tartozom, akik a harag borának poharát ráköszöntötték egy hitvány generációra. Mert ez az ország, Magyarország, mindig a politikának, a lármas együgyűségnek országa volt [...] Lehet, hogy a politika s a politika alján a degeneráltság és szegénység megint elrontja a dolgunkat.”

1./Lackner, Kristóf (Sopron, 1571. november 19. – Sopron, 1631. december 29.) Sopron polgármestere, városbíró, jogtudós, ötvös, író

2./2008. április

3./Az Alkotmánya 60. paragrafus kimondja, hogy „A Magyar Köztársaságban az egyház az államtól elválasztva működik

4./Balog Zoltán-Semjén Zsolt: A magyar modell. In: Egyházakra vonatkozó hatályos jogszabályok gyűjteménye 2002, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Budapest, 2002

5./HVG 2000. május 13. Átszabott átvilágítási törvény

6./Osztie Zoltán plébános által vezetett KÉSZ-nek nagy a befolyása a katolikus értelmiségre, jelentős szerepet játszott abban, hogy Orbánt elfogadják a "vallásos jobboldalon".

7./Morvay Péter: A rekatolizáció évtizede. Uj Exodus

8./Az egyházi szolgáltatásokért beszedett díjak, a temetésekért, az esketéseikért, keresztelésekért, különféle szentelések pld. házszentelések, zászlószentelések stb.

9./Elhangzott az Otthont Magyarországból Összefogás 2002. február 27-i, a Közép-Európai Egyetemen tartott konferenciáján

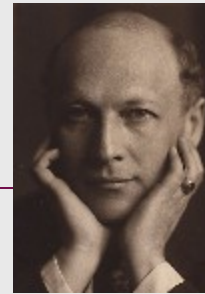
10./Ady Endre: Magyar lelkek forradalma. 1909

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
Irodalomtörténész

Gellért Oszkár

1882-1967

TESTVÉRBÁNAT CSILLAGA

Hajrás szavaktól még sebes a szánk
S valahol, valahol most égnek a falvak,
Most csorog a vér a Pokol-kaszán.

Nagy szavak, kis szavak: forradalom, szenvedély
Vörös eget lát a vak
Tüzeső hull s nincs fedél.

Most csorog a vér a Pokol-kaszán
S mi marad belőle? csak barna, megalvadt,
Kidöntött bor egy részeg abroszán.

Forradalom, szenvedély,
Véres bosszú, szent harag!
Nagy szavak, kis szavak.
Hajtsd meg a fejed, kevély.

Valahol most égnek a falvak.
S mi marad belőle? ledőlt torony,
Rom, üszkös gerenda, hamu, korom.

Kis szavak, nagy szavak:
Embert ölni nem szabad,
Óh maradjatok velem
Vörös egű éjjelen.

Bor, barna, megalvadt. S ha égnek a falvak,
Mi marad belőle? fekete rém.

Kivert pipa egy koldus tenyerén.
Óh maradjatok velem,
Kis szavak, nagy szavak.
Hát hiába várjalak?:
Testvérbánat, türelem.

A FÖLD SZONETTJE

Föld, Föld, szegény, beteg rab, Föld, Föld, öreg fegyenc,
Óh szörnyű börtön-udvar, óh szörnyű séta-pálya:
Mert középtűt az Őr áll, az örök, vizsla Nap,

A MADÁCH-CENTENÁRIUMRA

Ring az örök Tér ezüsthullámu sodrán
Föld-testemből kiszakadt Éva-holdam,
S visszaragyog rám.

Hulló-csillagod, Anyag,
Szurok-feketén a vak űrbe mind beleveszne:
De áttüzesül, ha légkörömet súrolja,
S fellobban az Eszme.

S ha felperzselné holdam,
S levegőm jégpáncéllá is aszalnád:
Emlémemül itt hagynám, Kronosz,
A Nő szerelmét —
S Férfi forradalmát!

(1923.január 21.)

TELEFON

Halló, ki beszél?
Ami énnekem téboly, az teneked szeszély,
Az teneked szeszély csak, édes?

Halló, ki beszél?
Ez az éj, ez az éj,
Még ez. Soha több. Csak még ez.

Halló, ki beszél?
Hát senki? Csak a szél?
Csak a szél s a jelzés téves?

Halló, ki beszél?
Ott, — ki beszél?
Ifjuságom, te hívtál?

(1927)

S te körbe-körbe-körbe, szédülten csak kerengsz.

Szöknél, röpülnél, úgy-e, Föld, Föld, züllött fegyenc,
Hiába vár reád más, égőbb Napok hazája,
Tüzükben, boldogabb Lét! más bolygók izzanak,
És nincs és nincs menekvés, hiába is merengsz, —

És nincs és nincs menekvés, Föld, Föld, tetves fegyenc,
Szédülten csak kerengsz és hiába is merengsz:
Fürönni, óh fürönni, hogy mind a genny kiégjen —

Kirázni mind magadból a rothasztó csirát,
S ébredni ott, hol új Nap új fényét önti rád,
Ártatlan tiszta csillag, szűz társaid körében!

ÉLETRAJZ

Jándli Dávid: Anyja gyermekével

JÓZSEF ATTILA EMLÉKEZETÉRE

Mióta megkínzott testeden a végzet
Vak kerekével keresztülrohogott:
Hány költőtársad érzi azóta,
Hogy az ő szívében
A te szíved kiomlott vére csobog.

Mert nincs olyan mozdony, melynek dohogását
Minden időn át te túl nem dobogod.
Hány költőtársad hallja azóta:
A te ütemedre
Verik a győzelmi marsot a dobok.

És hány költőtársad látja a te célod:

FONÁK

Mondd, gondoltál-e már rá,
Mikor hideg szobádban
Napi munkád végeztével
Fáradtan s fázva
Aludni vetkezel:

S reggelre kelve kesztyűd
S kabátod s inged s harisnyád
Mind úgy látod heverni
Kifordítottan —
Ahogyan lehánytad,
Ruháidat magadról
Álmos kezekkel az este:

Hogy akkor egyszer az Isten is így
Készült lepihenni talán
A ködös űrben,
Kieszelvén a teremtést —
S míg fáradtan s fázva magáról
Ledobálta mezét:
Neked ember
Csak visszajáról vetette oda
Egész, fonák világát?

EZ NEM GYÁSZÜNNEP

Kit holtod után húsz évre idéztelek,
mint halhatatlant, Móricz Zsigmond,
én nyolcvan évesen, egykori társad,
s olyan barátod, akit úgy neveztéél,
hogy szíved jobbfele voltam, —
s akit véled együtt vettem ajakamra,
az alig tizenöt éves fiataalt,
mivel mint színpadi rendezőnek
te voltál akkor a felfedezője,
s aki szintén nyugszik két és fél éve már:
azoknak, akik itt ez emlékestén
kiváncsian ülnek,
vad fájdalommban, hisz' a fiam volt,
ne vegyétek bűnnek,
hogy végezetül kiáltva mondtam: „Ez nem gyászünnepe!”

Ez nem gyászünnepe.

Mert azt gondoltam akkor — leleplezem magamat —,
hogy az évek jönnek, megújra jönnek s tovatűnnek,
és újabb husz multán, mikor én százéves lennék,
a székeken ugyanugy ül majd, s az apát is idézi
egy kicsikis hallgatóság,
leróva emlékét tán nem is a Műnek,
de hogy megmaradt hűnek

A végső állomás lángja lobog ott.
Egyenes úton, irányt nem veszve
Hánynak a szemében
Vet a te szemednek visszfénye lobot.

Van, aki megtévedt s elhagyta a pályát.
Van, aki máig is egyhelybe topog.
S van, akinek a költői verseny
Kopogó rimekkel
Napi feladat csak s kényszerű robot.

De vannak még, vannak, fiatalok, újak,
Akik átvették a staféta-botot
S varázs-szavadra magát megrázta
Egy-egy öregebb is —
És tehozzád vissza fiatalodott!

[1948]

ZUHANÓBAN

Nyári hőben, téli hóban
ez nem az a szárnyalás már,
amit újra megcsodálnál.

Vagyok immár bucsuzóban,
s vágnám bár az égi-régit,
mindhiába, hogyha szédit.

De ne hidd, hogy tollakból van
s viasszal ragasztva gépem.
A Tátrát még általlépem.

Szivárványszín léghajóban
szappangömböt fujva képem
sem pukkant el a napfényben.

Lebegően-suhanóan
ejtőernyőm jól megfogva
ereszkedek a hegyfokra.

S ha nem ottan, a folyóban
a tutajt bizton elérem,
bár reá freccsenne vérem.

Tartozásom hogy lerójjam
nincsen semmi. Zuhanóban
mit akarsz még tudni rólam?

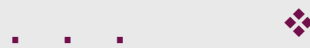

MINDENT MEGBOCSÁSSAK?

Ki vagyok én?
Kőszirt?
Hogy mindent megbocsássak?
Hogy mikor öklömmel az asztalt csapkodom,

hazájához s fiatalkori eszméjéhez
mint ember, holtig
s a sírig, amelyben akkor már az ő csontváza is porlik,
de a lelkekben, ha néhányban is él csak:
hogy erre gondoltam, ne vegyétek bűnnek.

Mert husz év multán a siromból is mint villámfény
kivilágít,
s mint mennykő kidörömből,
hogy ez más világ itt.
És nem csak nem gyászünnep,
de határozottan és eltökélten
az, amiért érdemes volt hogy éltem: örömünnep.

BALLADA A FALBA ÉPÍTETT NŐRŐL

Szabolcsi Bencének

Ismeritek, ugye, mi volt annak ára,
hogy felépült egykor magas Déva vára

tizenkét kőmíves vérfagyasztó tettét:
az egyik asszonyát falba építették.

Erdély földjén történt, a székely így mondta,
de erre a román, hogy övé a monda,

erre meg a bolgár, utána az albán,
újgörög meg délszláv, mind az egész Balkán

maga elsőségét irigyen vitatta,
csaknem hajba kaptak, úgy vívtak miatta,

ámde megosztozva a babona-kincsen:
széles e világon másutt sehol sincsen.

Sokat olvastam ez elsőségi perről
egykor, s ugyanekkor újat ugyan erről

egy érdekes könyvben, mely a mágiáról
s az ősbabonákról olyat is elárult,

amitől először kissé meghökkentem,
s magamnak naplómba följegyeztem menten.

A könyv a vallások történelmi tára
volt, és írója a King's College tanára.

Ő írta, hogy mikor bevezette népét
Mózes Kánaánba, s a határt átlépték,

oly vallást leltek ott, amely számos istent,
Hadadot és Dagont és Astartét ismert

dúlt még a mágia s egy-egy helyi szellem
bosszút forral minden emberi mű ellen:

Te egy galamb-sóhajtat
Lebegtess ajkadon?

Ki vagyok én?
Tuskó?
Hogy mindent megbocsássak?
Hogy mikor üvöltve dől belőlem a dac,
Te puhán a kezedre
Ejtsed az álladat?

Ki vagyok én?
Bábú?
Hogy mindent megbocsássak?
Hogy mikor rőt csóvát vet a szemem feléd,
Te könnyek fátyolában
Ringassad a tiéd?

Ki vagyok én?
Isten?
Hogy mindent megbocsássak?
Hogy mikor túl vagyok egy meddő viharon,
Te azt búgd, hogy meghalatsz
Értem, ha akarom?

(1926)

voltak várak, hidak, templomok vagy tornyok,
engesztelést várt mind, másként összeomlott.

S ímhol egy azóta ledőlt várnak alján
oly csontvázra lelték, mely egy fiatal lány

testi valójára vallott Kánaánban.
S ilyen rejtett lelet ki tudja még hány van —

túl a székelly földön, Európán is túl,
míg a gázkamráknak lege is kitisztul,

s nem marad meg más, csak hamuszín emléke
ősi babonáknak s evilági béke.

A verseket
GELLÉRT OSZKÁR,
Száz az ezerből,
című kötetéből válogattuk.
Szépirodalmi Könyvkiadó,
Budapest, 1967.

A szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

**Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos,
Keszthelyi Zoltán, Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József**

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Ady Endre A klerikális morál

Prohászka Ottokár afféle új Tomori, aki karddal, buzogánnyal jobban szeret bánni, mint füstölővel. Kár, mert Székesfehérvár püspöke okosabban tenné, ha a kaptafánál, azaz saját szerszámánál maradna. Ő azonban az Evangélium nevében gyakorta fegyvert ránt, s ebből nincs üdve az Evangéliumnak. Minap is fogta magát Prohászka Ottokár, s a klerikális morálról és világfelfogásról pufogott ékes pufogással. Látható volt, hogy az új humanista apostolokat akarja modern fegyverekkel tönkresilányítani. Mi nem vagyunk a népboldogítók és kóbor próféták mindenikének barátja. De egyet tudunk, hogy ezek az emberek szinte mindannyian szerelmesek az emberiségbe. Ennél több, nagyobb és szebb érzelem manapság nincs, s illőbb sincs az Evangéliumhoz.

Baj volna, ha a magyar társadalom hagyományos és érthető maradisága a Prohászka malmára hajtaná a vizet. Baj volna, ha a magyar társadalom a Foreleket hamis apostoloknak venné a Prohászka előnyére. A sajtó jó része még egyelőre nem esett bele ebbe a hibába. Panaszodik is az Alkotmány, hogy a lapok többet írtak Porelről, mint Prohászkaról. Azonban, sajnos, a mai magyar sajtó állandóságában nem nagyon bízhatunk. A politika hozzászoktatta őket az elvtelenséghez; s félő, hogy

társadalmi kérdésekben se sokáig lehetnek szabadok. Pláne a mai reakciós politika éppen a társadalom megmaszlagolásán dolgozik látszólag apró ügyekben is.

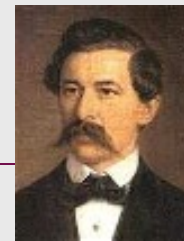
Szóval: tiltakoznunk kell az ellen, hogy a Prohászka a klerikális Krisztus és Evangélium nevében álljanak a társadalomjavítók elé. A klerikálisok Krisztusa a meghamisított Krisztus, s a klerikálisok evangéliuma a megmászított Evangélium. A modern társadalom kétségbeesetten, sóváran keresi az új diszciplínákat. Őrült veszedelem, hogy ugyan sok helyen ezt a keresést a maga hasznára használja ki az Egyház és a klerikalizmus. Holott az igazi Evangéliumban benne vannak azok az új diszciplínák, melyeket a modern emberiség keres. Benne van a szabadság, a fejlődés, az élet és az emberiség hite és szeretete. Az új moralisták sem tudnak nekünk egyebet tanácsolni, de azért hallgassuk meg őket. A legzavarosabb, de jóhiszemű társadalmi apostol se okozhat annyi kárt, mintha kényelemből a Prohászka életmagyarázatát s morálját fogadjuk el. Az ő moráljuk az, hogy az emberiség húzza meg magát, s ne óhajtson szerencsésebb, boldogabb lenni. Az ő moráljuk az, hogy a fene egye meg a testünket, a lelkünk pedig az övék. Ezt a tanítást a mi Krisztusunk s a mi Evangéliumunk megcáfolja, sőt tiltja. Az Evangélium lelke szerint az ember szabad s az embernek állandóan fejlődnie kell. A fejlődés útja nem mindig gyors, könnyű és világos, de a fejlődés maga biztos. És a Forelek ezerszer inkább Krisztus papjai, amikor az emberiségbe új erényeket prédikálnak, mint a Prohászka.

Egyiptomi Máriáról hallottam éppen tegnap egy egyházi legendát. Elindult ez a nő, hogy láthassa Krisztus sírját. Azonban egy megáradt folyóhoz ért, s a révész csak úgy vitte át, ha előbb női becsületét feláldozza. Az egyházatyák szerint ez nem bűn, mert a test nem számít, amikor a lélek kegyességéről van kérdés. Ez a klerikális morál, s ez a Prohászka világ-felfogása. Ne adjuk oda magunkat megbecstelenítésre a klerikális moralistáknak. Krisztus maga se azt kívánta, hogy a sírját nézzük meg minden áron. Krisztus az Élet, a Szabadság s az Igazság volt és lesz. Az Evangélium lelke és értelme pedig az, hogy az ember tökéletesedjék, s mindig szabadabb legyen.

Budapesti Napló 1908. március 31.

Arany János

1817-1882

VÁLASZ PETŐFINEK

Zavarva lelkem, mint a bomlott cimbalom;
Őrül a szívem és mégis sajog belé,
Hányja veti a hab: mért e nagy jutalom?
Petőfit barátul mégsem érdemelé.

Hiszen pályadíjul ez nem volt kitűzve...
Szerencse, isteni jó szerencse nékem!
Másképp szerény művem vetém vala tűzbe,
Mert hogyan lett volna nyerni reménységem?

És mily sokat nyerék! Pusztán a pályabér
Majd elhomályosít, midőn felém ragyog:
De hát a ráadás!... Lelkem lelkéig ér.

ARANYAIMHOZ

Midőn Toldim pályadíjt nyert

Megiöttetek? de már, de már
Gazdag leszek, gazdag vagyok:
Lám a szerencse rám talál,
Hozzám kapnak az aranyok.

Isten hozott, sápadt fiúk!
Színünk, nevünk úgyis rokon:
Nosza, ki hogy segítni tud,
Segítsetek bátyátokon.

Régen s nagyon szeretlek én,

Hogy drága jobbkezed osztályosa vagyok.

S mi vagyok én kérded. Egy népi sarjadék,
Ki törzsömnek élék, érette, általa;
Sorsa az én sorsom s ha dalra olvadék,
Otthon leli magát ajakimon dala.

Akartam köréből el-kivándorolni:
Jött a sors kereke és útfélre vágott,
S midőn visszafelé bujdokolnék, holmi
Tüske közől szedtem egynehány virágot.

Jöttek a bűgondok úti cimborának,
Összebarátkoztunk, összeszoktunk szépen;
Én koszorút fűztem, ők hamiskodának,
Eltépték füzérem félelkészültében.

Végre kincset leltem: házi boldogságot,
Mely annál becsesb, mert nem szükség
őrzeni,
És az Iza partján ama hű barátot...
Nem is mertem volna többet reményleni.

Most, mintha üstökös csapna szűk lakomba,
Éget és világít lelkemben leveled:
Oh mondd meg nevemmel, ha felkeres Tompa,
Mily igen szeretlek Téged s őt is veled.

(1847. febr. 11)

ÉLETRAJZ

ÁPRILIS 14-ÉN

Egy a pálya, egy a végcél:
Élet, vagy dicső halál;
Fel, fel a nagy küzdelemre!
A sorompó nyitva áll.

Zászlónkon a szent jelige:
Csak az boldog, aki küzd;
Ki még most is tántorogna,
Annak többé nincsen üdv.

Függetlenség! Ez a jelszó,
És szabadság a nagy cél:
Teljes független szabadság; -
Nem kell semmi, ami fél.
Zárt üvegházban tengődve
A szabadság nem tenyész:
Élet vagy halál jöjjön ránk,
Csakhogy legyen egy egész.

Bánjuk-e, hogy szolgaságért
Alkudoznunk nem lehet?

Távolban is szerettelek,
Hej, beh sokat törém szegény
Fejem, míg lebűvöltelek!

Ne féljetek, ne fussatok,
Ne, mint ama gaz nép taval:
Alighogy bekopogtatott,
Megint elillant csakhamar.

Ne féljetek, nem bántalak:
Nagyon szelíd ember vagyok.
Csöndes fiókban tartalak,
Hol nincsenek több aranyok.

Sőt még, ha épen mondanám,
Bolond fővel, hogy menjetek,
Akkor se hajtsatok reám:
Az istenért! ne higgyetek.

Sőt még ha küldenélek is,
Az se legyen nektek zokon:
Ha az ajtón kivetlek is,
Jőjtek be az ablakon.

Sőt akkor inkább híjatok
Több társat is segíteni,
Hogy, ha ismét utat adok,
Ne bírjalak elküldeni.

Inkább... de mit beszélek én!
Eszembe jut Peru s hazám:
Mért mindenik oly holtsgazény,
Pedig aranyja sok van ám.

Talán, mert az arany ma már
Földhözragadt inség jele?
Csak gúnyol a világ talán
Szegény magyar költőt vele?

Felelnék rá: dehát minek?
Elhal számon a felelet.
Jó atyafi, hadd fizetek!
Kérem azt a kötlevelet.

(1847)

HEJ! IHARFA...

Hej! iharfa, juharfa,
Patyolating, kivarrva:
Tudod pajtás, ki varrta?
Az a kis lány,
Az a kis lány
A barna.

Patyolating, jegykendő,
Múlik az ó esztendő,

Hogy nincs módunk meggyalázni
A kivívott hős nevet?
Hogy, miért a honfi vére
Folyt s folyand piros mezőn,
Megnyirbálni zöld asztalnál
A borostyánt tiltva lőn?

Bánjuk-e, hogy a dicsőség
Egészen szárnyára vett?
Hogy egészen és örökbe
Bírjuk a becsületet?
Hogy karunknak győzedelmét
Látja, nézi a világ,
S temetőnkhez, mint diadal-
Ívükhöz, kész a cser-ág?

Sőt örüljünk, sőt előre!
Habozásban nincsen üdv.
Zászlónkon a függetlenség:
Az fog élni, aki küzd.
Fel, fel a szent küzdelemrel
A sorompó nyitva áll:
Egy a pálya, egy a végcél:
Dicső élet, vagy halál.

(1849)

A VIGASZTALÓ

Mi a tűzhely rideg háznak,
Mi a fészek kis madárnak,
Mi a harmat szomju gyepre,
Mi a balzsam égő sebre;
Mi a lámpa sötét éjben,
Mi az árnyék forró délben,...
S mire nincs szó, nincsen képzet:
Az vagy nekem, oh költészet!

Ha az élet útja zordon,
Fáradalmat fájva hordom,
Képemen kel búbarázda,
Főmön a tél zúzmaráza:
Néhol egy-egy kis virág nyit,
Az is enyhít egy parányit:
A virágban téged lellek,
Öröme a kietlennek!

Ha szívemet társi szomja
Emberekhez vonva-vonja,
De majd, mint beteg az ágyba,
Visszavágyik a magányba:
Te adsz neki puha párnát,
Te virrasztod éji álmát,
S álmaiban a valóság
Tövisei gyenge rózsák.

Karácsonyban hirdetnek,
Ünnep után,
Ünnep után
Esketnek.

Verje meg a bubánat,
Ki elszólja babámat!
Jár a világ rossz szája:
Ne hajts rózsám,
Ne hajts rózsám
Reája.

(1850)

DE GUSTIBUS

Magyar Miska olyan ember,
Hogy a könyvet nem szereti,
Csak azt hányja, csak azt veti:
Minek a könyv? kell is neki.

Egyszer mégis, (ha nem lopott),
Ajándékba könyvet kapott,
És, így levén az állapot,
Olvasni kezdte egy lapot.

"Hallja maga, János deák!
Mi van ebben?" - Hát ideák
Felel neki a kérdezett,
Költői finom ideák.

"Értem. De mért nem rak tehát
Belé vaskosabb ideát?
Én úr vagyok, nem böjtölök;
Sódorral mártom a theát."

(1853 jan. 2)

A RÉGI PANASZ

"Eh! mi gondod a jövőre?
Eh! a múlttal mi közöd?
Könnyel a múlt sirja dombját
S a reménynek száraz lombját
Hasztalan mit öntözöd?"

Századoknak bűne, átka
Mind csak téged terhel-e?
Nem talán még sokkal érzőbb,
Nem talán még sokkal vérzőbb,
Honfitársid kebele?..."

Oh, tudom; de bánatomban
Meg nem enyhít társaság;

Jókedvem te fűszerezed,
Bánatomat elleplezed,
Káröröm hogy meg ne lássa,
Mint vérzik a seb nyílása;
Te játszol szivárvány-színben
Sűrű harmatkönnyeimben,
S a panasz, midőn bevallom,
Nemesebb lesz, ha kidallom.

Verseimben van-e érdem:
Sohse' bánom, sose kérдем;
Házi mécssem szelíd fénye
Nem hajósok létreménye,
Nem a tenger lámpatornya,
Mely felé küzd száz vitorla,
Mely sugárát hintse távol...
Elég, ha nekem világol.

(1853)

AZ AGG SZINÉSZ

Még egy pár jelenet! s a függöny aláfol,
A lámpa kialszik, taps és fütty elhallgat;
Még egy pár jelenet! - s vége. Azután - oly
Néptelen, rideg, bús lesz a deszkaalkat.
A nézők csoportja hazaszéled innét,
Egykedvűn felejtí mosolyát vagy könnyét,
És a hosszú dráma, melyben színre lépék;
A nagy játékból ki lesz hagyva, végkép.

(Hihetőleg az utolsó évekből)

Mint születlen több gyerekre
Osztatlan száll s mindegyikre
Az egész nagy árvaság.

Sőt azáltal súlyosb részem,
Hogy míg a tett melege
Más sebét enyhőbbé teszi:
Ő, szegény, csak kínját érzi -
A lant méla gyermeke.

Hogy reméltünk! s mint csalódánk!
És magunkban mekkorát!...
Hisz csak egy pontot kerestünk:
Megtalálva, onnan estünk;
Így bukásunk lelki vád.

Mennyi seprő a pezsgésben,
S mily kevés bor!... Volt elég,
Kit nagy honszerelme vonzott
Megragadni minden koncot,
Nehogy más elkapja még.

Mennyi szájhős! mennyi lármal
S egyre súlyedt a naszád;
Nem elég csak emlegetni:
Tudni is kell jól szeretni,
Tudni bölcsen, a hazát.

Vagy nekünk már így is, úgy is
Minden módon veszni kell?
Egy világ hogy ránk omoljon?
Kül-erőszak elsodorjon?...
Vagy itt-benn rohadni el?

(1877 júl. 26)

A Magyar Elektronikus Könyvtár
adattárából.

pesti szemle

...hátha valaki nem olvasta.

Finomabbnál finomabb

Milyen a sors: éppen a csodálatos költő, Csoóri Sándor írását olvasom, amikor a háttérrádióm bemondja, hogy már megint hatalmas bombát találtak Budapesten, és ki kell üríteni egy egész városrészt.

A Mester azt írja, hogy bár igény lenne rá, mégse legyen forradalom, mert: „A forradalomhoz nemcsak magasba csapó szenvedélyek kellene, hanem fegyverek is. Honnan

a csodából szeretnék mi gépfegyvereket, páncélöklöt, finomabbnál finomabb aknákat?”
Finomabbnál finomabb akná. El tudom képzelni egy ínyenc költő vízióját. Mélybúsmagyar kesergésében lassított fölvétellel látja maga előtt azt a poétikus képet, ahogy az ellenség fölemelkedik a robbanástól, szinte lebeg, aztán leszakad a kar, megtörik a csigolya, a koponyából szinte kirobban a velő.

**Bolgár György
Népszava
2008.07.25.**

"teljesen el vagyunk tévedve"

Göteborg, Bern, Budapest

Miután a budapesti meglepfelvonulás megzavarói múlt héten a korábbi hasonló esetekhez képest szigorúbb (felfüggesztett börtön-) büntetést kaptak, betelefonált rádióműsoromba egy svédországi hallgató, és elmondta, hogy ez ott, az egyik mintademokráciában másképp megy.

Amikor például 2001-ben nemzetközi csúcscrtekezletet rendeztek Göteborgban, és tüntetők támadtak a rendőrökre, azok válaszul éles lőfegyvert is használtak, a svéd bíróság pedig letöltendő börtönre ítélte az egyik megsebesített fiataalt, aki előzőleg követ dobott rendőrök felé (bár nem is találta el őket). A sebesült áldozatot tehát börtönbe zárták. Bevallom, nem is emlékeztem erre az incidensre, talán azért, mert pár héttel később elhomályosította a genovai tragédia, amikor a G-8-as csúcson az egyik tüntetőt halálos lövés érte, mindenesetre utánanéztam az interneten.

**Lin Hao, a hős.
Élet és Irodalom
33. szám**

Szécsi Éva Kisfiú fehér pólóban

A kisfiút, aki a 2 méter 26 centiméter magas kosárlabdázó, Jao Ming kezét fogva belépett a pekingi stadionba, a Madárfészekbe, mindössze egymilliárd-kétszázmillió ember ismerte. Csupán egész Kína. A másik hárommilliárd, aki az olimpiai játékok megnyitóját nézte, még nem tudta, hogy a fehér pólós kisfiú, kezében a kis olimpiai és kínai zászlóval a kilencéves Lin Hao.

Most már ismeri a világ.

**Bodor Pál
Klubháló
Augusztus 16**

Mibe kerül egy gól?

Nem tudom, mibe kerül egy gól. Pedig nagyon szeretném kiszámítani. Persze, a nemzetközi mérkőzéseink góljaira gondolok. A legismertebb magyar sportdiplomata Baló Györgynek adott interjújában megismételte néhány napja elmondott érveit: több szív, több lelkesedés kell, hogy a sportban jobb eredményeink legyenek - másfelől egy kis pártpolitikai töltettel azt is nyomban kiplakátozta, hogy a kormány túl keveset áldoz a költségvetésből sportra. Gondolom, iskolai és felnőtt sportra, profi teljesítmény-, azaz performansz-sportra. És ez biztosan igaz. Csodálom, hogy nem tette hozzá: és keveset áldoz a hajléktalan-ellátásra, a hídépítésre, az M-nullásra, az egyetemi oktatásra, a nyugdíjakra, az egészségügyre, az iskola-építésre, a zenei oktatásra, a színházak finanszírozására,...

Felhasználva a **GoogleBlog** programját most ön is aktívan részt vehet kiadványunk életében.

Kérem használja ki a lehetőséget és hozzászólásával legyen segítségére a szerkesztőknek a további sikeres munkában.

[Belépni itt!](#)

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)